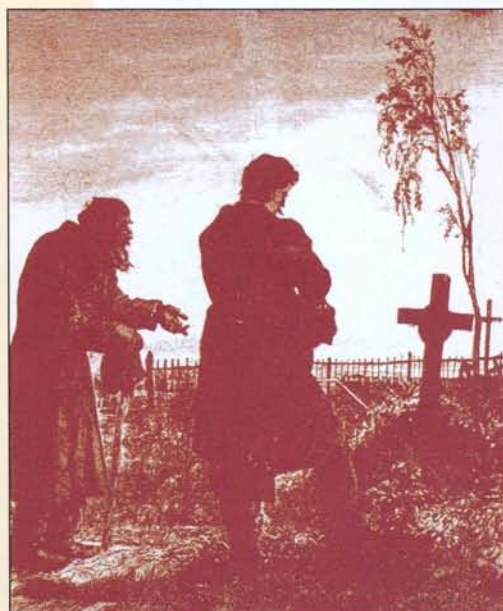

SLÁNSKÉ
HŘBITOVY

S L Á N S K É
H Ě B I T O V Y

- z historie slánských hřbitovů
 - situační plány hřbitovů
 - nejstarší zachované náhrobky
 - významné osobnosti kulturního, politického a společenského života v Slaném, pohřbené na slánských hřbitovech
- fotografie zajímavých náhrobků, pomníků a soch
 - litinové a železné kříže
- z historie židovského hřbitova
- sochaři, umělci a jejich práce na slánských hřbitovech
- významné a zajímavé osobnosti pohřbené v Slaném

SLÁNSKÉ HŘBITOVY

Jiří Balas Bartoloměj Mañas rodina Brixiho Vilém Michl Karel Sedláček Anton Panosch Jan Hádek Barclay de Toly rodina Kybalova rodina Malíkova Jan Lešner Emil Verner Zikmund Koutník Ladislav Volek Jan Nedvěd Ignác Janda Václav Nejtek rodina Klárnerova Václav Štech Ferdinand Marjánek rodina Wassermanova rodina Hieková Antonín Průgl Miloslav Stiebr Honore de Lieser Karel Scheinpflug rodina Herčíkova Theodor Bolzano Anna Štechová rodina Havránkova Petr Radnický Marie Štechová Antonín Ptáček rodina Košťálova Václav Vacek František Kreibich Ferdinand Fürst rodina Dubcova Karel Hubátka Antonín Bernard Brožovský Antonín Šlihan Josef Hlaváček Václav Hůlka Štech rodina Dvořákova Emanuel Banda Antonín Frecl August Hemerka Josef Junghans Antonín Štika František Hájek František Kaspar Brožovský rodina Bartoušková Karel Mansingr Jiří Bally Karel Čížek František Duras Karel Horlivý Karel Hruška Jindřich Huřinský Antonín Kůrka Antonín Kůrka Josef Kyliès František Marhan Jindřich Michálek Josef Müller Josef Náprstek Josef Pachman Zikmund Polášek Jaroslav Rus Rudolf Vokoun Justa Vondroušová Antonín Zajiček Antonín Zahrádka Jan Šedivka Josef Moucha František Fořtik J.J.Pála Bohumil Zelenka Karel Kotz Bohumil Baňka Karel Krisl Erhard Plaňanský František Procházka Josef Havel Josef Reichert František Formánek Václav Havránek Václav Rubeš Vojtěch Hampl Vladimír Hozdecký Vladimír Trsek Ladislav Kochánek Růžena Pivoňková Václav Formánek Kybal Josef Pešek Vladimír Slunečko Pivoňková Václav Formánek Kybal Josef Pešek Vladimír Slunečko Hampl Vladimír Hozdecký Vladimír Trsek Ladislav Kochánek Růžena Reichert František Formánek Václav Havránek Václav Rubeš Vojtěch Karel Krisl Erhard Plaňanský František Procházka Josef Havel Josef František Fořtik J.J.Pála Bohumil Zelenka Karel Kotz Bohumil Baňka Antonín Zajiček Antonín Zahrádka Jan Šedivka Josef Moucha Zikmund Polášek Jaroslav Rus Rudolf Vokoun Justa Vondroušová Jindřich Michálek Josef Müller Josef Náprstek Josef Pachman Huřinský Antonín Kůrka Antonín Kůrka Josef Kyliès František Marhan Bally Karel Čížek František Duras Karel Horlivý Karel Hruška Jindřich František Kaspar Brožovský rodina Bartoušková Karel Mansingr Jiří August Hemerka Josef Junghans Antonín Štika František Hájek Václav Vilém Štech rodina Dvořákova Emanuel Banda Antonín Frecl Hubátka Antonín Bernard Brožovský Antonín Šlihan Josef Hlaváček Václav Vacek František Kreibich Ferdinand Fürst rodina Dubcova Karel Petr Radnický Marie Štechová Antonín Ptáček rodina Košťálova rodina Herčíkova Theodor Bolzano Anna Štechová rodina Havránkova Antonín Průgl Miloslav Stiebr Honore de Lieser Karel Scheinpflug Štech Ferdinand Marjánek rodina Wassermanova rodina Hieková Volek Jan Nedvěd Ignác Janda Václav Nejtek rodina Klárnerova Václav rodina Malíkova Jan Lešner Emil Verner Zikmund Koutník Ladislav Sedláček Anton Panosch Jan Hádek Barclay de Toly rodina Kybalova Jiří Balas Bartoloměj Mañas rodina Brixiho Vilém Michl Karel

Hřbitov a františkánský klášter v Slaném
ryl Robert Wirl

Součástí kostelů býval hřbitov. Hřbitov u kostela sv. Gotharda v Slaném byl vzhledem k poloze kostela malý, sevřený hradbami a zástavbou. Pochovávali se zde majetní a významní občané žijící uvnitř hrazeného města. Lidé žijící za městskými hradbami pohřbívali své zemřelé u špitálního kostelíka sv. Vavřince na Pražském předměstí anebo v Ovčárech u sv. Václava.

Z nedostatku hygieny pronásledovaly středověké město různé nemoci a epidemie. Velká úmrtnost a malý prostor hřbitovního místa byly důvodem k založení nového hřbitova za hradbami města. V roce 1571 bylo vykoupeno místo „Na Golgotě“ severovýchodně od města, kde se do té doby vykonávalo hrdelní právo. Vykoupený pozemek nového pohřebního místa byl obezděn. Do hradební zdi byly vestavěny niky, které jsou viditelné ještě dnes. O svatodušních svátcích v roce 1576 bylo místo vysvěceno a začalo se zde pohřbívat. Mezi nejstarší renesanční náhrobní desky patří místa věnovaná slánským měšťanům Jiřímu Balasovi a Bartoloměji Maňasovi z roku 1584.

Pohřbívání na novém hřbitově bylo zpočátku neuspořádané. Výklenky v ohradní zdi sloužily pro umístění epitafních desek se jménem zemřelého. Vegetace nebyla udržována.

Současně se zakládáním nového hřbitova bylo v roce 1581 započato se stavbou hřbitovního kostela Nejsvětější Trojice. Tato rázovitá stavba s rozložitou klenbou a trojvěžím byla dokončena v roce 1602. Kostel byl původně protestantský, po roce 1622 katolický. Za podpory hraběte Bernarda Ignáce Martinice a jeho manželky Polyxeny byl roku 1655 při kostele založen klášter a přistavěn klášterní konvent. Ze Znojma byli přizváni františkáni, kteří zde působili od roku 1655 do roku 1950.

V roce 1744 došlo k oddělení hřbitova od kláštera zdi, která se zachovala a slouží ještě dnes. Vystavěna byla nová vchodová brána a postaven hrobníkův dům. V 1. polovině 19. století byly provedeny parkové úpravy, prostor hřbitova byl rozčleněn a do jeho středu umístěn centrální kříž, který byl spolu s křížem na druhém hřbitově zhotoven v komárovských slévárnách. V roce 1845 byla úředně zavedena pohřební kniha v které jsou uvedena čísla hrobových míst. Hřbitov byl zaplněn v roce 1866 a podle jeho vzoru nechal novou plochu druhého hřbitova upravit slánský starosta Josef Hlaváček. Dne 23. června 1867 posvětil nový hřbitov slánský rodák Jan Bernard, kanovník od sv. Víta na Hradě pražském.

Po zaplnění druhého hřbitova zakládá se v roce 1888 hřbitov třetí, který posvětil 29. července 1888 monsignore dr. Karel Jaenig, apoštolský protonotář a rektor del Animy v Římě. V té době byl starostou města šlechtic August Hemerka. První pohřeb na třetím hřbitově se konal 26. září 1888. Pohřben zde byl Jaroslav Vedlík, sochař ze Slaného, jehož sochy a pomníky zdobí hroby na hřbitově v Slaném i na hřbitovech v okolí. Prostor tohoto svatého pole je oproti předcházejícím polím větší. Tvoří jej celkem osm sektorů. Ve středu byl opět umístěn kříž, který odlila slánská slévárna Bolzano - Tedesco. V této části hřbitovů se zachovalo nejvíce litinových křížů. Je zde obřadní kaple, v dolní části hřbitova byl 15. října 1965 otevřen a 10. listopadu téhož roku předán veřejnosti do užívání urnový háj s lesoparkovou úpravou a rozptylovou loučkou, vhodný pro nové způsoby pohřbívání. Urnový háj byl vytvořen z velké části svépomocí občanů a technických služeb města na zavezeném malém lomu, jehož prostor byl osázen okrasnými stromy a keři. Na třetím hřbitově se dále nachází vojenský hřbitov, kde jsou pochováni vojáci zemřelí ve slánském lazaretu, který byl zřízen v září 1914 a používán do roku 1918.

V roce 1916 požádalo město okresní hejtmanství o povolení založení čtvrtého hřbitova. Na čtvrtém hřbitově se počítalo s využitím horního pole pro urnový háj s kolumbáriem. Sadovou úpravu členitého terénu řešil v návrhu zahradní architekt Josef Kumpán. V roce 1929 předložil nový návrh architekt Emil Edgar. Ani jeho návrh však nebyl realizován. Návrhy Josefa Erlebacha a dalších architektů, (některé z nich řešily i výstavbu krematoria, ing. Josef Havelka, 1946) se zřejmě z finančních důvodů nerealizovaly. Prostor čtvrtého hřbitova byl nakonec ponechán k tradičnímu způsobu pohřbívání.

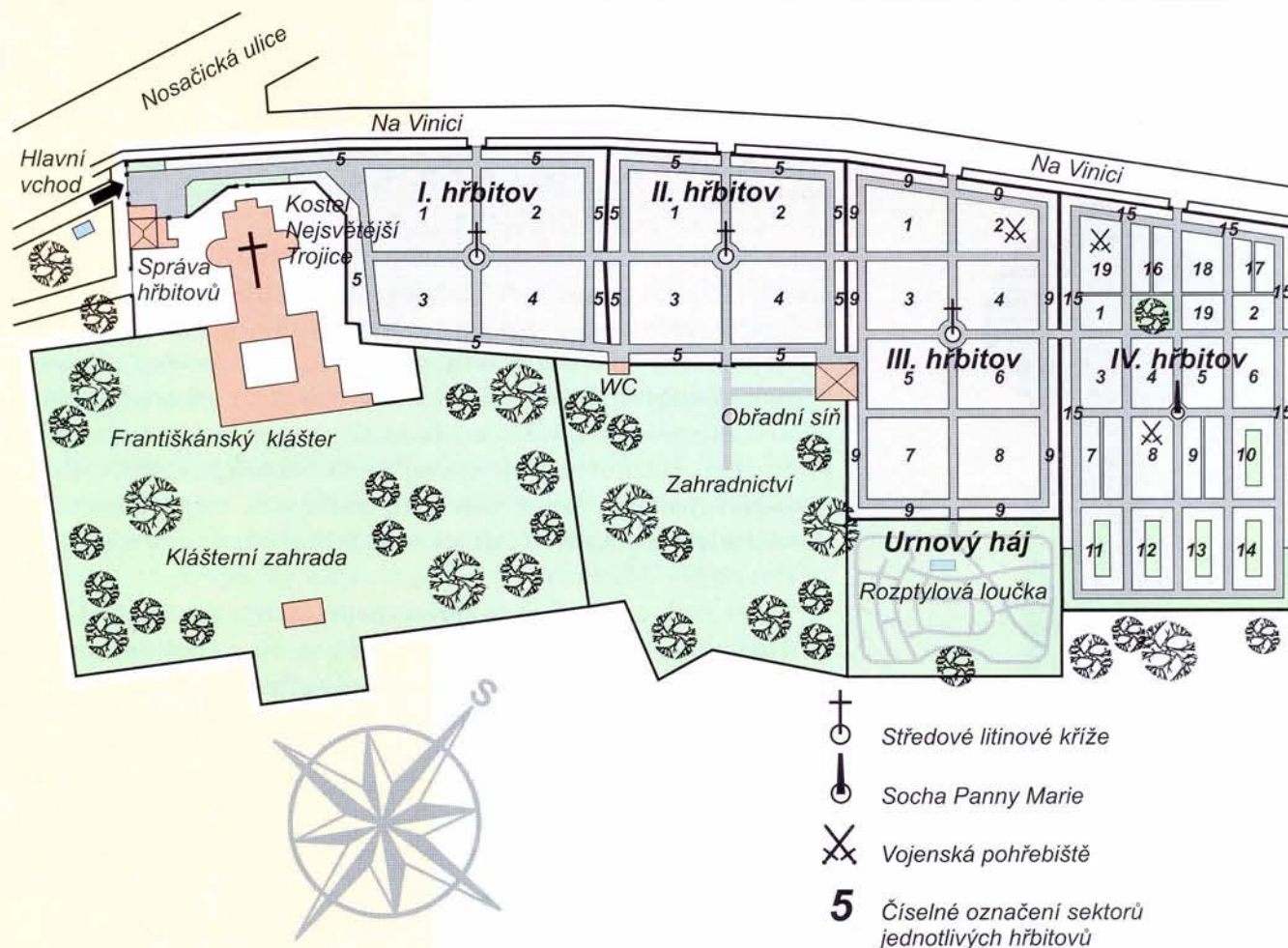
Z historie slánských hřbitovů

Čtvrtý hřbitov byl nakonec založen v roce 1922. Rozlohou je ze všech hřbitovních oddělení největší. Do jeho středu byla umístěna socha Panny Marie z roku 1697, která stávala na Pražském předměstí. Místo svého odpočinku zde mají slánští legionáři z 1. světové války. Legionářský hřbitov byl založen 10. září 1932 a je zde umístěno 54 jednohrobů a 50 uren. Na čtvrtém hřbitově jsou dále pochováni sovětští vojáci z 2. světové války. Přechodně zde byli pohřbeni i letci americké armády, kteří byli sestřeleni v březnu 1945 v blízkosti Slaného. Jejich těla byla v srpnu 1946 exhumována a převezena do Francie na jeden z ústředních hřbitovů americké armády.

V areálu slánských hřbitovů jsou další pohřebiště. Františkánský hřbitov se nachází v blízkosti kostela Nejsvětější Trojice, zemřelí z napoleonské bitvy u Chlumu jsou pochováni za klášterní zdi. Na konci 19. století bylo na II. hřbitově založeno dětské pohřebiště, němečtí vojáci z 2. světové války jsou pohřbeni v hromadném hrobě na IV. hřbitově.

V současné době jsou slánské hřbitovy pod správou technických služeb a nadále slouží svému původnímu účelu, pohřbívání zemřelých.

Situační plán hřbitovů

Pomníky, sochy a reliéfy jsou veřejně vystavená umělecká díla, jimiž upozorňujeme na významnou událost nebo si připomínáme významného člověka. Jejich tvůrci jsou většinou výtvarní umělci, sochaři a medailisté. Na jejich vzniku se v neposlední řadě podíleli i zruční řemeslníci, zvláště pak kameníci a slévači.

Renesanční náhrobek
Jiřího Balase z roku 1584

Renesanční náhrobek
Bartoloměje Maňase z roku 1584

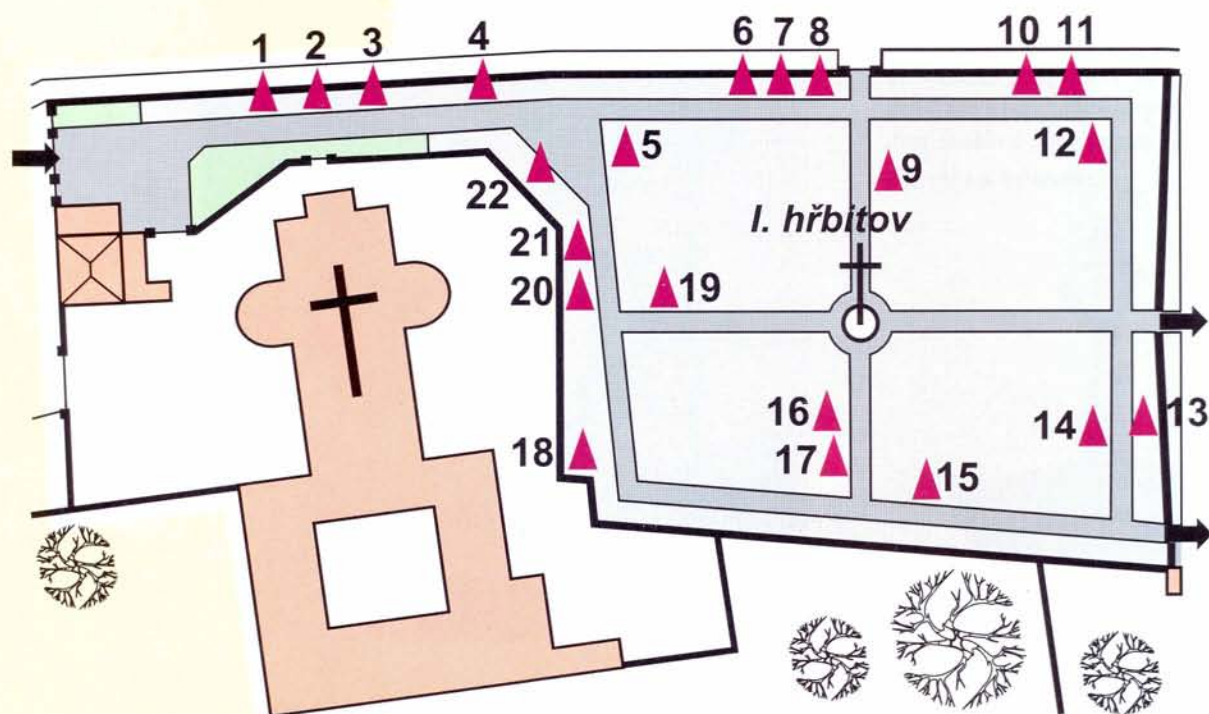

Jakub Maceta (Mazzetti) ■

Vlašský mistr, který byl povolán do Slaného na dostavbu kostela Nejsvětější Trojice. Dokončil klenbu kostela, kterou rozložil na čtyři mohutné sloupy. V Soukenické ulici si postavil dům č.p. 63, tzv. vlachovský dům, dnes již zbořený. Je autorem renesančních náhrobků Jiřího Balase a Bartoloměje Maňase z roku 1584.

I. slánský hřbitov

Významné osobnosti
kulturního, politického
a společenského života v Slaném
pohřbené na I. hřbitově

1. Karel Sedláček - ředitel Spolku divadelních ochotníků v Slaném
2. Jiří Balas - městský radní - renesanční náhrobek z r. 1584, práce Jakuba Macettiho, který vedl kamenické práce na kostele Nejsvětější Trojice
3. Hrobka Brixiho a jeho rodiny - městský radní a sládek, v r. 1888 uvařil poslední pivo v martinickém pivovaru, který stával na Komenského náměstí
4. Petr Radnický - městský lékař, při svatbě jeho dcery se vypilo poslední víno ze slánských vinic
5. Rodina Kybalova - učitel na zdejší obecné dívčí škole - Kristus na kříži s náhrobkem je prací sochaře Wurzela z Prahy
6. Bartoloměj Maňas - městský písař, majitel domu ve Štechově ulici - renesanční náhrobek z r. 1584, opět práce kameníka Macettiho
7. Anton Panosch z Kreutzinfeldu - empírová váza na hranolovém soklu s rouškou
8. Jan Hádek - slánský kupec
Jan Lešner - direktor v Liblíně - empírový epitaf na soklu
Alžběta Lešnerová - náhrobní deska z litografického vápence
Rodina Malíků a Slunečků - desky z černého a šedého mramoru z let 1831-1841 s nápisem ... As tři kroky zdalenosti / Skrýva chladna země kosti ...

■ Bohumil Vlček (1872 - 1928)

Řezbář a sochař, studoval na Umělecko-průmyslové škole v Praze a na vídeňské akademii u profesora Holmera. Je autorem medailónku učitele Emanuela Dandy, zasazeného v pylonu pomníku.

Václav Nejtek (1899 - 1958)

Akademický sochař, absolvent Umělecko - průmyslové školy a Akademie výtvarných umění v Praze, žák profesorů Josefa Mařatky a Bohumila Kafky. Tvůrce mnoha soch, reliéfů a plaket. Jeho díla jsou z mramoru, pískovce, žuly, ojedinele i ze dřeva. Zdobí řadu míst v Slaném (socha Spořivosti, znak města, socha Bedřicha Smetany, busta Antonína Dvořáka, Sloup vinařů a rybářů, funerální plastiky a další).

Hrobka rodiny Wassermannů

Antonín Wiehl (1846 - 1910)

Architekt, stavební rada, konzervátor státní památkové péče. Absolvoval techniku u profesora Josefa Zítka. Byl stavitelem české renesance. V Slaném je autorem Wiehlova domu č.p. 560 ve Wilsonově třídě a sarkofágů hrobky rodiny Wassermannů.

9. Barclay de Tolly - pomník premiéra leutnanta ruské císařské gardy, vážně zraněn při napoleonských válkách v bitvě u Chlumu v roce 1813, převezen do lazaretní nemocnice v Slaném, kde krátce poté zemřel - mramorový jehlancový sloup
10. Hroby posledních slánských piaristů - Zikmunda Koutníka a bratrů Beninga a Ladislava Volků
11. Hrobka rodiny Klárnerových - carrarský mramor s reliéfem mladé dívky vznášející se nad městem Slaným, práce sochaře Ludvíka Šimka z r. 1863, reliéf a silueta města zničeny neodborným nátěrem
12. Rodina Davidova - hrob zdobí bronzová hlava Krista od sochaře Václava Nejtky
13. Hrobka Ignáce Jandy - učitele, pěvce a spolupracovníka muzejního spolku v Slaném
Hrobka Brožovských z Pravoslavů s erby z let 1816 - 1830 - Kašpar Brožovský z Pravoslavů byl zakladatelem slánské hudební školy
14. Hrobka rodiny Wassermannů - kupecká rodina - sarkofágy jsou prací architekta Antonína Wiehla a sochaře Jaroslava Vedlíka z r. 1884, dům č.p.560 ve Wilsonově ulici pro rodinu Wassermannovu postavil též stavitel Wiehl
15. Hrob akad. sochaře Václava Nejtky - Václav Nejtek vytvořil v Slaném za podpory slánských peněžních ústavů celou plejádu soch a reliéfů, řada z nich je i na tomto hřbitově
16. Náhrobek Emanuela Dandy - reliéf je prací sochaře Bohumila Vlčka z Prahy
17. Hrob Františka Hájky - prvního učitele hudební školy v Slaném
18. Hrobka rodiny Hemerkových - August Hemerka byl starostou města Slaného
19. Hrob Ferdinanda Marjánky - žurnalisty a redaktora novin Svornost
20. Prof. Dr. Miloslav Stiebr - univerzitní profesor, znalec mezinárodního práva - pomník je dílem sochaře Josefa Pekárka
21. Hrob rodiny Michlových a Herčíkových
22. Hrobka Karla Hubatky - Karel Hubatka, první konstituční purkmistr města, který zavedl české úřadování na radnici - pomník v pseudorománském slohu

Některé ze zajímavých náhrobků

■ **Ludvík Wurzel (1865 - 1913)**

Sochař a profesor na Umělecko - průmyslové škole v Praze. Byl žákem Bohumila Schnircha a profesora Josefa Václava Myslbeka. Je autorem pomníku rodiny Kybalovy. Vzácné je pojetí umírajícího Krista na kříži.

Hrob rodiny Kybalovy

Pomník Barclay de Tolly

Klasicistní mramorový náhrobek hraběte Eduarda Barclaye de Tolly. Narozen v Rize 28. 8. (9. 9.) 1784, zemřel v Slaném 31. 8. (12. 9.) 1813. Patřil k elitní carské gardě, která byla nasazena do bitvy u Přestanova a Chlumu 29. srpna 1813. Těžce raněn po převozu do vojenského lazaretu v klášteře v Slaném zemřel. Byl nositelem Řádu sv. Vladimíra IV. třídy a Řádu sv. Anny III. třídy. Rodina nechala postavit hraběti pomník, který byl na konci 19. století zcela zchátralý. Tento klasicistní pylon byl zřejmě postaven k výročí bitvy na počátku 20. století. V roce 1999 byl za finanční podpory města zrestaurován.

Ludvík Šimek (1837 - 1886)

Sochař, žák Emanuela Maxe a absolvent průmyslové školy sv. Havla a malířské akademie Engertovy v Praze. Vytvořil pomník 17 leté Tereze Klárnerové, dceři lékárníka. Dívčí postava se vznáší nad městem, dnes poničeno latexovým nátěrem.

Hrobka rodiny Klárnerových

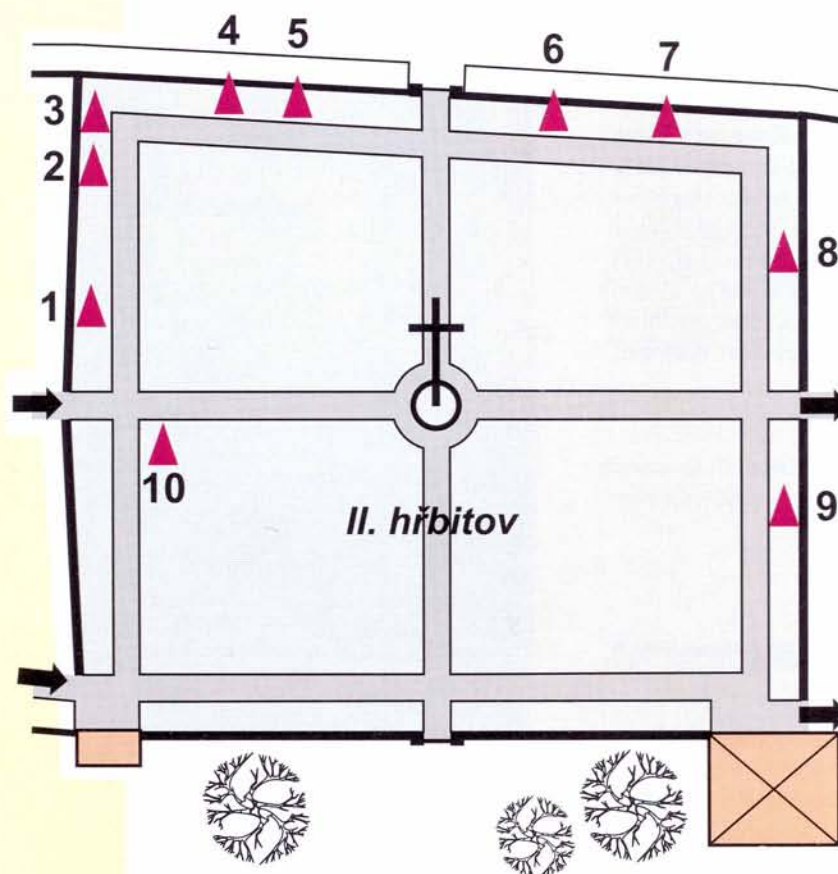
Hrobka rodiny Hemerkových

August Hemerka, šlechtic ze Stanmíru, majitel Stanovského dvora, okresní komisař, rytmistr jezdeckva, bývalý poslanec na sněmu a Rytíř řádu Božího hrobu. V 80. letech 19. století byl starostou města Slaného a na jeho pokyn bylo rozšířeno pohřebiště o III. hřbitov.

II. slánský hřbitov

Významné osobnosti
kulturního, politického
a společenského života v Slaném
pohřbené na II. hřbitově

1. Rodina Bartoušková - bronzová hlava je prací profesora Zdeňka Fialy z Komárova u Hořovic
2. Hrobka Honoré de Lieser - původem z Belgie, druhý majitel přádelny v Slaném - hrob neudržovaný
3. Hrobka Theodora Bolzana - zakladatele továrny Bolzano a spol., pozdější závod ČKD - hrob neudržovaný
4. Hrob rodiny Dvořákových - zajímavé jsou reliéfy dvou hlaviček, jejichž autorem je sochař Jaroslav Vedlík
5. Hrob Aničky Štechové - první manželky učitele Václava Štecha
6. Hrob Antonína Ptáčka - žurnalisty a učitele, mladočecha a propagátora různých projevů na táborech lidu
7. Hrob JUDr. Ferdinanda Fürsta - slánského advokáta, u kterého byl zaměstnán jako koncipient Svatopluk Čech
8. Hrobka rodiny Hiekovy - známého slánského stavebního podnikatele - socha syna je od pražského sochaře Michala Bryskijho
9. Hrobka rodiny Havránkových - lékařské rodiny v Slaném
10. Hrob Emila Vernera - učitele a výkonného člena slánského muzejního spolku

Některé ze zajímavých náhrobků

Středový kříž na druhém hřbitově spolu s centrálním křížem na prvním hřbitově byl zhotoven v roce 1872 v komárovských slévárnách. Kříž umístěný ve středu třetího hřbitova vyrobila slánská slévárna Bolzano-Tedesco na konci 19. století. V letech 2000 až 2002 byly všechny centrální kříže odborně zrestaurovány akad. malířem Markem Králíkem, restaurátorem z Prahy.

Středový kříž na II. hřbitově

Hrob rodiny Bartouškovy

Zdeněk Fiala (1856 - 1935) ■

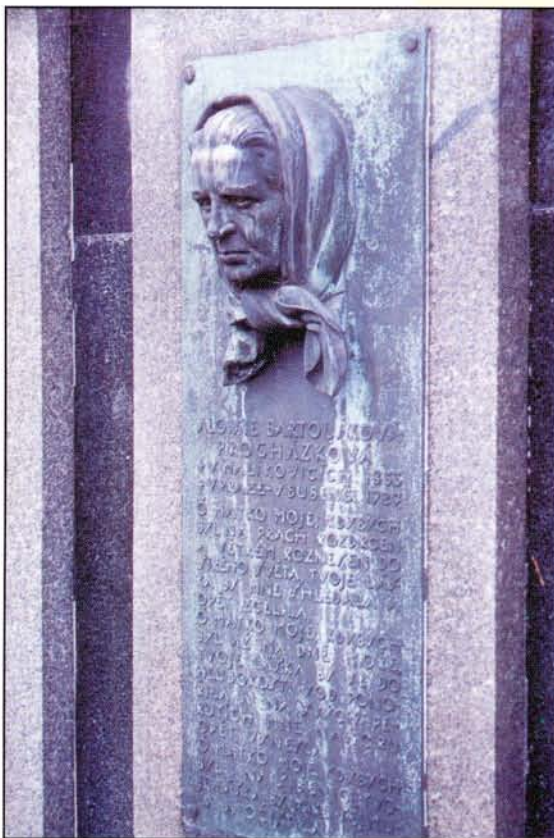
Sochař z Komárova u Hořovic, je autorem desky a hlavy selky Aloisie Bartouškové-Procházkové, která se narodila v roce 1853 v Malíkovcích a zemřela v roce 1927 v Praze-Bubenči.

Na desce je odlit nápis:

*Ó matko moje, kdybych
byl na prach rozdrcen
a větrem roznesen do
širého světa, Tvoje láska
by mne shledala
a opět zcelila.*

*Ó matko moje, kdybych
byl až na dně moře,
Tvoje láska by se do
hlubokosti vod ponořila
a na svých perutích
mne nahoru
opět vynesla.*

*Ó matko moje, kdybych
byl i na šibenici,
Tvoje láska by mne
sejmula a očistila.*

Jaroslav Vedlík

Sochař, slánský občan. Pomníky jím vytvořené jsou vysoké pylony, zdobené reliéfy. Je autorem soch v Královicích a Budeničkách. Na druhém hřbitově je zastoupen náhrobky rodiny Dvořákových a Aničky Štechové.

Hrob rodiny Dvořákových

Náhrobek Aničky Štechové

Náhrobek je prací sochaře Jaroslava Vedlíka. Reliéf hlavy zhotovil sochař Ludvík Wurzel, do kovu odlil Václav Mašek. Anička Štechová pohřbená pod tímto náhrobkem byla první manželkou učitele Václava Štecha a matkou Václava Viléma Štecha, známého historika umění.

Na náhrobku je vytesán nápis:

Ideál Češky
lásky sama
opustila nás
když štěstí mateřské
nejkrásnějším vzpučelo
květem

Michal Bryskij (nar. 1883) ■

Absolvent Akademie výtvarných umění v Praze, absolvoval v roce 1926. Autor sochy Vilouška, syna stavitele Vilibalda Hiekeho.

Hrobka rodiny Hiekovy

Hrobka rodiny Havránkových

Václav Havránek byl známý slánský stavitel, který podle plánů J. Vejrycha vedl stavbu budovy bývalého okresního hejtmanství a stavbu nové přádelny podnikatele de Liesera ve Kvičku.

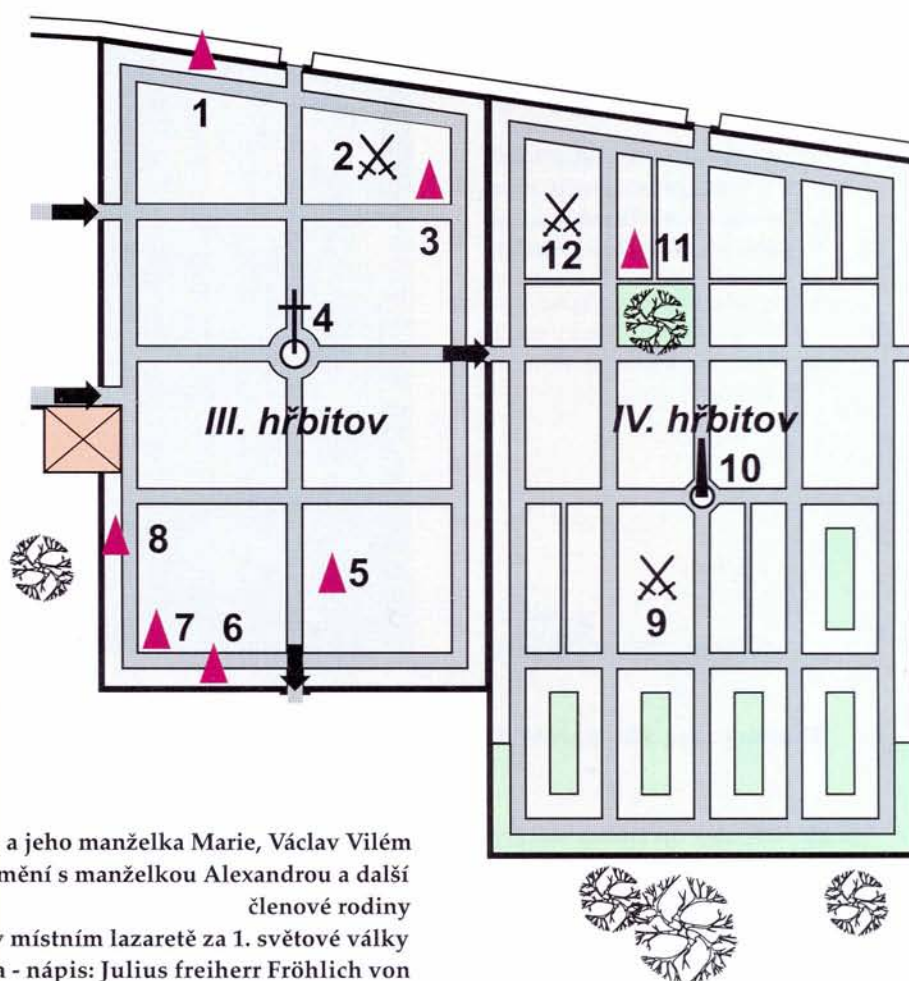
V rodinné hrobce je dále pochován Jiří Havránek, známý slánský lékař.

Adolf Havel ■

Kamenosochař, občan Slaného. Jeho práce na hřbitově jsou z pískovce, později pracoval s mramorem. Své práce má značené A Havel, A D Havel.

Významné osobnosti
kulturního, politického
a společenského života v Slaném
pohřbené na III. a IV. hřbitově

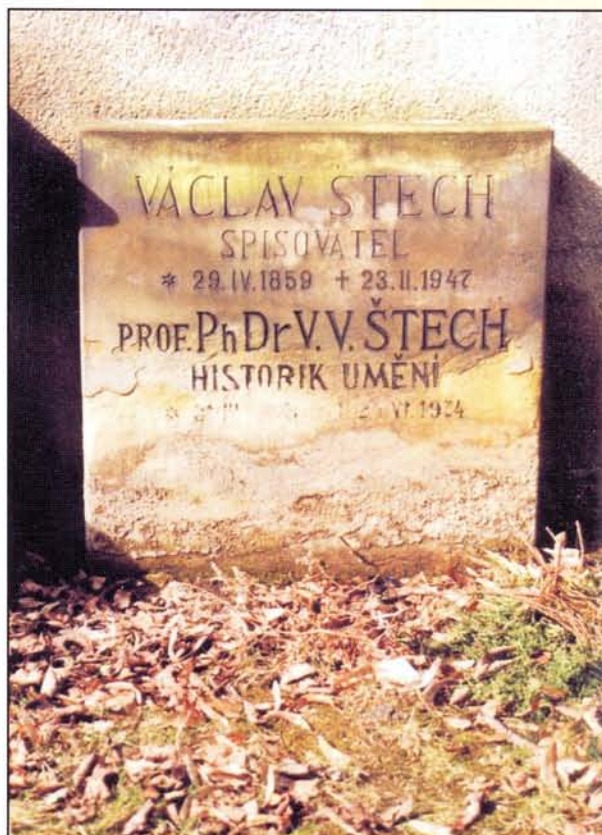

1. Hrob rodiny Štechovy - Václav Štech a jeho manželka Marie, Václav Vilém Štech - historik umění s manželkou Alexandrou a další členové rodiny
2. Hroby raněných vojáků zemřelých v místním lazaretě za 1. světové války
3. Hrobka svobodného pána Fröhlicha - nápis: Julius freiherr Fröhlich von Elmbach und Groara
4. Ve středu hřbitova - litinový kříž na podstavci, který byl v 90. letech 19. století odlit ve slánské továrně Bolzano-Tedesco, restaurován v roce 2000 akad. malířem Markem Králíkem, restaurátorem z Prahy
5. Hrob rodiny Vlčkovy - rodičů paní Hany Benešové, manželky prezidenta Edvarda Beneše
6. Hrob Karla Scheinpfluga - majitele mědikovecké továrny a spisovatele
7. Hrobové místo - kde jsou uloženy kosterní pozůstatky ze hřbitova od kostela sv. Gotharda
8. Hrob rodiny Košťálových - secesní vitráže na náhrobní desce, jedinečná sklenářská práce
9. Ústřední pohřebiště legionářů z 1. světové války - pohřebiště založeno 10. září 1932
10. Panna Marie s Ježíškem - pískovcový sloup a socha z roku 1697
11. Hrobka rodiny Dubcovy - reliéf sedící ženy proveden z carrarského mramoru
12. Pohřebiště sovětských vojáků - padlých ve 2. světové válce

Některé ze zajímavých náhrobků

Otakar Španiel (1881 - 1955) ■

Sochař, řezbář a medailér. Bronzová hlava Václava Štecha, kterou vytvořil, zdobila hrob rodiny Štechovy až do roku 1997, kdy byla zcizena.

Hrob rodiny Štechovy

Pomník pohřebiště vojáků
z 1. světové války

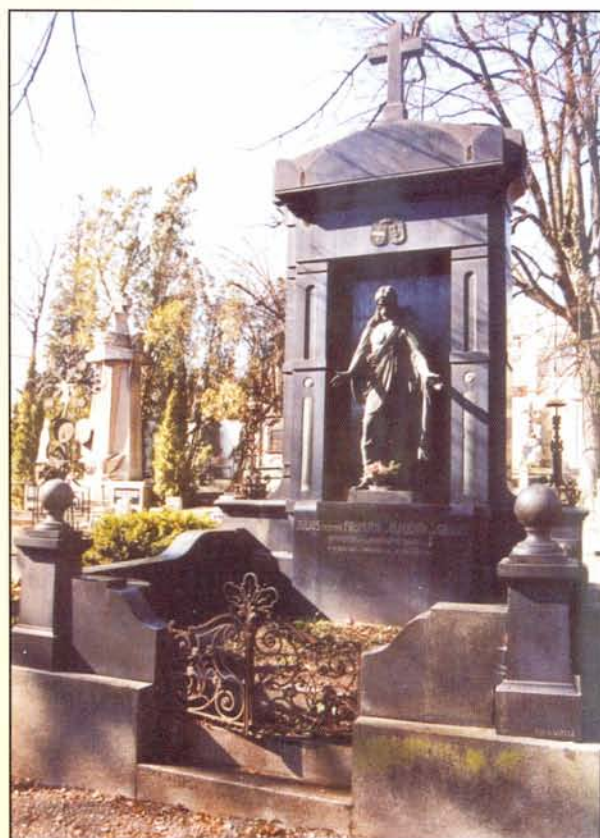
Na pomníku se nacházejí nápisy:

K tradičnímu uctění památky zemřelých druhů postavili vojíní záložní nemocnice Červeného kříže v Slaném nákladem této nemocnice.

Věrní zákonům, vlasti, obětovali jsme život. Poutníče, jenž přinesl's pozdrav z obcíny zvěstuj našim milým, že vzpomínajice jich jsme umírali. Nyní odpočíváme zde čestně v kruhu svých druhů, v cizí, však hostinné zemi.

III. slánský hřbitov

Některé ze zajímavých náhrobků

Julius, svobodný pán Fröhlich von Elmbach und Groara. Rytmistr u hulánského pluku, narozen 12. 4. 1865 v Budapešti, zemřel 14. 7. 1905 v Žolkiev, když byl předtím smrtelně zraněn na manévrech v Haliči. Jeho manželka Gabrielle Charlotte de Lieser dala zhotovit náhrobek v roce 1906.

**Náhrobek
svobodného pána Fröhliche**

Hrob rodiny Košťálových

Secesní náhrobek rodiny Košťálových zhotovil pro své rodiče Aloise a Paulinu syn Cyril Košťál, sklenář. Alois Košťál byl koncipientem u právníka a náčelníkem slánského Sokola. Secesní skleněný náhrobek je ojedinělou ukázkou uměleckého slohu začátku 20. století. Současný stav vyžaduje rekonstrukci.

IV. slánský hřbitov

Pískovcový sloup se sochou Panny Marie s Ježíškem zhotovený v roce 1697 stával na Pražském předměstí u mýtního domku v místech dnešního hotelu Praha. Při rozšiřování silnice k založeným jatkám byl v roce 1898 přenesen na protější stranu cesty.

V roce 1922, kdy se zakládal IV. hřbitov, byl sloup se sochou umístěn do středu zakládaného hřbitovního pole.

Na spodní desce je nápis:

*Ke cti a chvále Boží
a jeho svaté Rodičky
postavil tuto sochu
L. P. 1697 M. M. R.
opraven z milodarů 1885
Marie pomocnice oroduj za nás*

Pískovcový sloup se sochou Panny Marie s Ježíškem

Ústřední pohřebiště legionářů

Josef Pejs a Gustav Fric

*Kamenošochaři,
vyučeni u slánského
kamenošochaře Adolfa Havla.
Na legionářském hřbitově zdobí
z jejich dílny zadní stranu pomníku
hlava legionáře z carrarského
mramoru provedená
v mělkém reliéfu.*

IV. slánský hřbitov

*Rodina Dubcova
z Horních Beřkovic - Břešťan.
Reliéf sedící ženy umístěný na rodinné
hrobce je zhotovený z carrarského
mramoru a symbolizuje konec života.
Autor tohoto díla je neznámý.*

Na náhrobku je umístěn nápis:

*Kvetla zde jako polní kvítí
neznajíc ni žádné strasti
nyní odešla nám v mládí
zanechajíc vzpomínku a žalosti*

Hrobka rodiny Dubcovy

**Ústřední pomník padlých
sovětských vojáků**

*V roce 1945 bylo na čtvrtém hřbitově
pohřbeno 25 sovětských vojáků, kteří
položili své životy při osvobození
města a okolí.*

Na pomníku je umístěn nápis:

*Vám poděkování vám
kéž znělo by jak zvony*

*V těsné blízkosti je dnes již pomyslný
hrob sestřelené posádky amerického
letadla z roku 1945.*

IV. slánský hřbitov

V slánské nemocnici působily od 1. ledna 1901 milosrdné sestry sv. Karla Boromejského. Vykonávaly obětavě ošetrovatelské práce na různých nemocničních odděleních. Neúnavně pracovaly též ve vojenských lazaretech, které byly přechodně zřízeny pro raněné vojáky v 1. a 2. světové válce. Výrazně pomohly při tyfové epidemii, která v Slaném vypukla po skončení 2. světové války. Rozhodnutím v roce 1959 byly řádové sestry odvolány a slánskou nemocnici opustily 4. prosince 1959. Dvě řádové sestry našly v Slaném místo svého posledního odpočinku na IV. hřbitově. Na epitafní desce mají uvedeno:

Zde v Pánu odpočívají milosrdné sestry sv. Karla Boromejského

S. M. Frontína Sikorová
* 8. 4. 1907 + 13. 9. 1941

S. M. Berta Červená
* 31. 10. 1886 + 10. 12. 1952
30 roků působila v nemocnici v Slaném

Hrob milosrdných sester
Frontíny Sikorové a Bertý Červené

Epitafní deska
na hrobě rodiny Ušákových

S motivem Slaného se setkáváme na náhrobní epitafní desce na IV. hřbitově. Na hrobě rodiny Ušákových je zachycen pohled na Slánskou horu. Při úpatí hory jsou dvě děti nad kterými je anděl a plačící postava ženy - matky.

Pod obrázkem je text:

Rostl jsem jak růže v květu,
zemřel jsem však v mladém věku.
Rodiče, bratry i sestru
zanechal jsem ve velkém bolu,
na onen svět jsem se odebral
a Věrušku jsem si s sebou vzal.

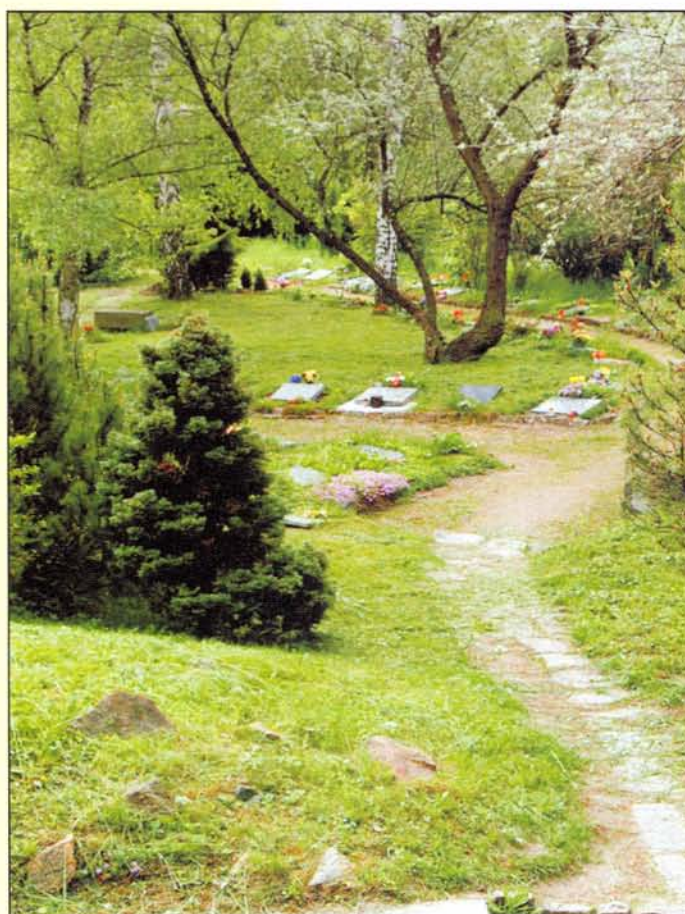

Rostl jsem jak růže v květu, zemřel jsem však v mladém věku.
Rodiče, bratry i sestru zanechal jsem ve velkém bolu, na onen svět jsem se odebral a Věrušku jsem si s sebou vzal.

*Na náhrobku rodiny
Nováčkových a Novosedlových
je pohled na město ze Slánské hory:
děkanský kostel sv.Gotharda,
Modletický dům a radnice.*

**Deska na náhrobku
rodiny Nováčkových a Novosedlových**

Jarní atmosféra urnového háje

*Urnový háj, který byl dán do užívání
v roce 1965 je osázen mnoha
okrasnými stromy a keři.
Tato lesoparková úprava společně
s rozptylovou loučkou vytváří
důstojnou kulisu pro nové způsoby
pohřbívání.*

Litinové a železné kříže

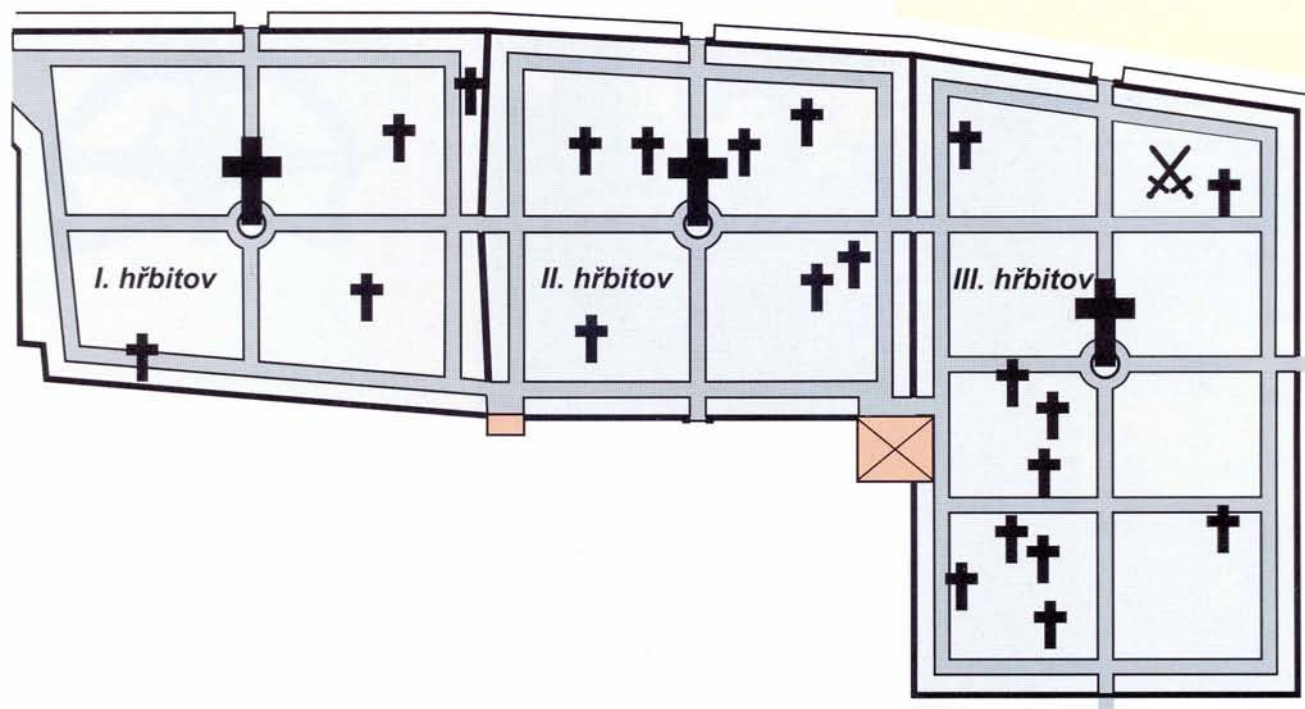
Výtvarnou ozdobou hřbitovů bývaly litinové a železné kříže, které nahradily kříže dřevěné. Litinové kříže ze slánských hřbitovů pravděpodobně pocházejí z komárovských hutí. Soudíme tak proto, že středové kříže na I. a II. hřbitově byly odlity v komárovských hutích v r. 1872.

Výrobou litinových křížů, hrobových řetězů, luceren a dalších ozdobných prvků se též zabývala fürstenberská huť v Novém Jáchymově u Nižboru. Středový kříž III. hřbitova pochází ze slánské slévárny Bolzano-Tedesco.

Železné a litinové kříže jsou v současné době nejstarším označením hrobových míst. Na slánských hřbitovech jich zbylo jen něco málo přes dvacet. Jejich jednoduchost a krása spočívá v řemeslném zpracování. Každý kříž je jiný a přece mají něco společného. Nesou Kristovo tělo pod kterým bývá destička na označení jména. Při patce osazení je skříňka na různé ostatkové předměty (svaté obrázky, růžence), nebo zde bývají reliéfy svatých.

Železné nebo litinové ozdoby hrobů, jako jsou řetězy, lampy na svíčky, různě tvarované vázy z hrobových míst téměř zmizely. Nejvíce je budeme postrádat až vymizí úplně, neboť to jsou svým provedením a půvabem nádherné práce kovářů a slévačů.

Umístění křížů

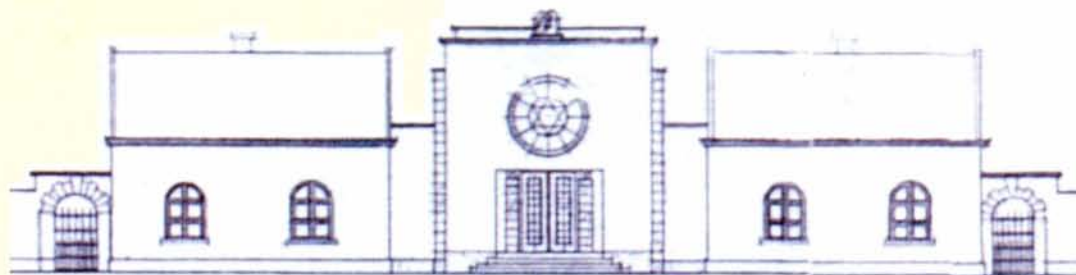

Bývalá židovská synagoga v Slaném,
dnes pobočka Státního okresního
archivu Kladno

První zprávy o pobytu Židů v Slaném pocházejí ze 14. století. V roce 1598 bylo stanoveno, že Židé nesmí strávit ve městě déle než jednu noc a při vstupu do města jsou povinni zaplatit jeden groš. Groš byl také sochařsky znázorněn na gotickém předbraní Pražské brány. Koncem 16. století nesměli Židé ve městě přenocovat. Mohli v cestě pokračovat a přenocovat u Lidického dvora a nebo ve Zlonicích, kde byla židovská komunita. Svobodně se v Slaném mohli Židé usazovat až v 19. století. Do této doby si mohli pouze vyřídit své záležitosti a pak opustit město.

První modlitebnu měli Židé již v roce 1861 v jednom ze slánských hostinců. Teprve v roce 1865 si židovská obec v Slaném postavila synagogu v ulici Dr. Friče. Kromě synagogy měli Židé také svoji školu a to v domě čp. 150. Židovská škola, působící v letech 1862 - 1896 zanikla a dům byl prodán.

Část plánu na postavení
obřadní síně
u židovského hřbitova
v Slaném

Obřadní síň
na židovském hřbitově v Slaném

Židovský hřbitov byl založen v sousedství slánských hřbitovů v roce 1881 na rozloze 3 188 m². Do té doby byli Židé pohřbíváni v Blevicích. V roce 1881 se také konal první židovský pohřeb v Slaném.

Na hřbitově je 80 náhrobků v pěti neúplných řadách. Hřbitov je rozdělený kaštanovou alejí na dvě části. Na levé části je zmíněné pohřební místo, pravá část hřbitova byla v roce 1982 prodána do soukromí.

Hřbitov měl obřadní síň s komorou a byt hrobníka. Pohřbeni tu jsou také Židé z Podlešína, Hořešovic, Klobuk, Knovíze, Lán, Třebichovic, Řisut, Přelíce a Pozdně. Nenajdeme zde náhrobky deskové, jako jsou známé na starých židovských hřbitovech. Náhrobky jsou stejné jako na místním hřbitově. Výzdobu náhrobků tvoří především Davidova hvězda a palmeta. Poslední pohřeb se zde konal v 50. letech 20. století, pravděpodobně v roce 1950.

Židovský hřbitov v Slaném

Na slánských hřbitovech odpočívá mnoho dalších zajímavých a významných osobností z řad učitelů, profesorů, lékařů, politiků, literátů, podnikatelů a řemeslníků, které si připomínáme při procházce kolem místa jejich posledního odpočinku.

Bally Jiří - profesor a ředitel městské knihovny
Čížek Karel - vrchní ředitel spořitelny a starosta muzejního spolku
Palacký, cvičitel Sokola
Duras František - fotograf a dlouholetý kustod muzea
Fořtík František - ředitel chlapecké školy a kustod muzea
Hájek František - první ředitel hudební školy
Hlaváček Josef - dlouholetý starosta města
Horlivý Karel, JUDr. - advokát
Hruška Karel - geometr
Hulínský Jindřich - archivář města
Hýka Antonín - ředitel dívčí školy
Junghans Josef, JUDr. - advokát
Kočka Vojtěch - majitel knihtiskárny
Kůrka Antonín, MUDr. - generál zdravotnictva
Kylies Josef - ředitel hospodářského družstva, malíř a činovník Sokola
Marhan František - učitel a entomolog
Michálek Jindřich - zakladatel hasičů
Moucha Josef, MUDr. - vrchní zdravotní rada
Müller Josef - zakladatel a náčelník Sokola
Náprstek Josef - poslanec Národního shromáždění
Pála J. J. - továrník, majitel firmy PALABA na výrobu baterií
Polášek Zikmund - ředitel hudební školy
Prügl Antonín - purkmistr a zakladatel spořitelny
Rus Jaroslav - učitel, vzdělavatel Sokola
Schöttinger Karel - ředitel školy
Šedivka Jan, MVDr. - městský veterinář a správce jatek
Vacek Václav - akademický malíř
Vokoun Rudolf - knihkupec
Vondroušová Justa - učitelka řeči
Zajíček Antonín - profesor, první radioamatér v Slaném
Zelenka Bohumil, Dr. - ředitel gymnázia

I. hřbitov

Baňka Bohumil - statkář
Fürst Ferdinand, JUDr. - právník
Havel Josef - podnikatel, majitel pokrývačské firmy
Krišl Karel - okresní pomolog
Manšingr Karel - učitel, divadelní režisér
Plaňanský Erhard - okresní školní inspektor
Procházka František - národohospodář, ředitel Zemské banky
Ptáček Antonín - učitel a žurnalista
Reichert Josef - první dělnický starosta za sociální demokracii
Slunečko Vladimír - učitel, kronikář a archivář města

II. hřbitov

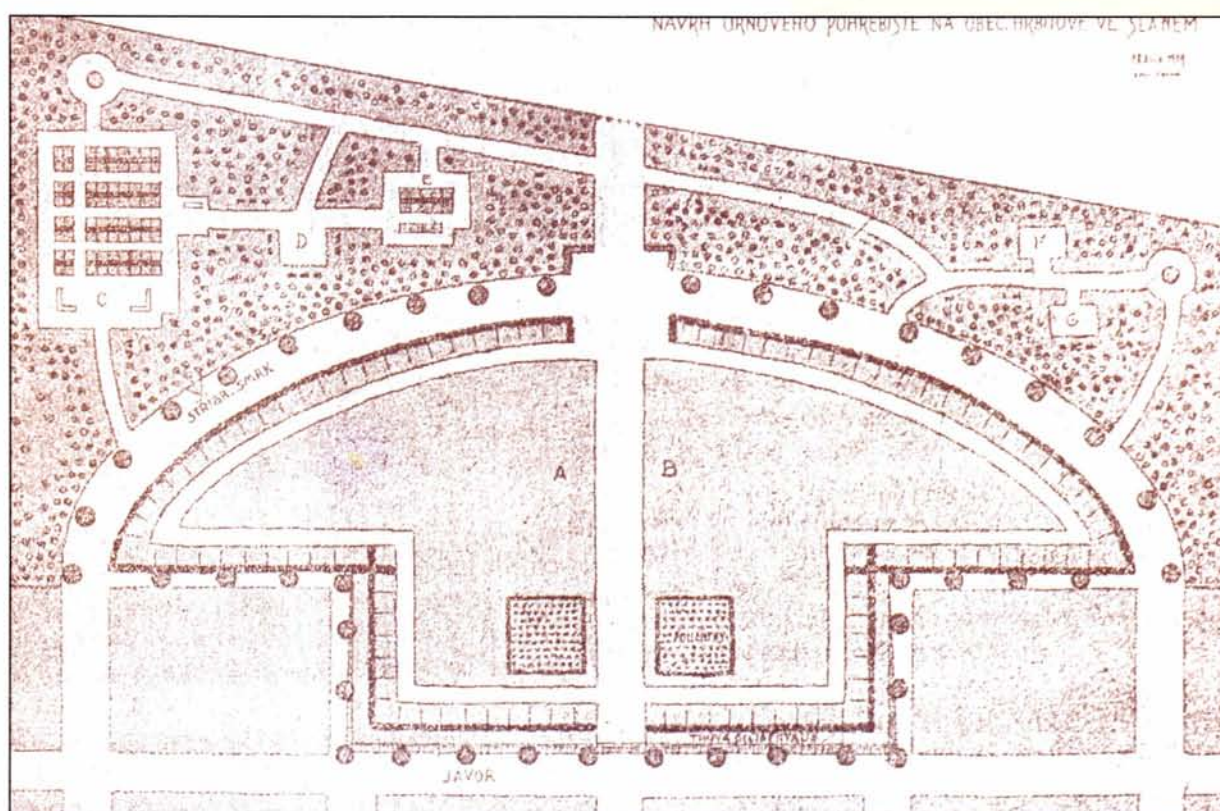
III. hřbitov

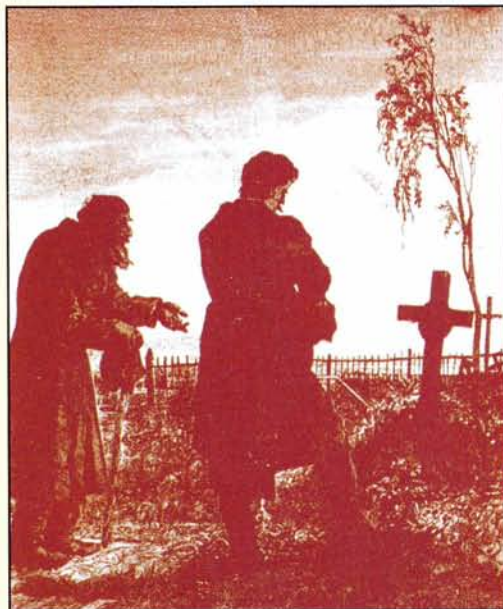
Antropius Václav - profesor a ředitel gymnázia
 Formánek František - starosta města
 Hampl Vojtěch, JUDr. - právník a divadelní režisér
 Havránek Václav - stavitel
 Havránek Jiří, MUDr. - lékař
 Hozdecký Vladimír - redaktor slánských novin
 Kochánek Ladislav - spisovatel, autor knih o čs. rekordech
 Kotz Karel - rytíř z Dobrže, c. a k. hospod. správce v Petěrfuku v Uhřích
 Krisl Ignác - učitel, dlouholetý starosta Sokola
 Neumann Karel, ing. arch. - profesor
 Rubeš Václav, MUDr. - lékař
 Scheinflug Karel - spisovatel

Urnový háj

Formánek Václav, PhDr. - historik umění
 Pešek Josef - osvětový a kulturní pracovník, vzdělavatel Sokola
 Pivoňková Růžena - profesorka gymnázia
 Trsek Vladimír - učitel a dlouholetý vedoucí jazz. kapely „Old Timers“

Návrh urnového pohřebiště v horní části dnešního IV. hřbitova
 podle arch. Emila Edgara z roku 1929

SLÁNSKÉ HŘBITOVY

vydal
Městský úřad Královského města Slaný
ve spolupráci
s Vlastivědným muzeem v Slaném
v roce 2002

autoři textu: Božena Franková, Iva Hušáková
fotografie: Pavel Vychodil, Blanka Rozkošná,
Jan Brádka , archiv muzea v Slaném
výtvarné řešení a plánky: Jan Brádka
tisk: Tiskárna Kočka, Slaný

SLÁNSKÉ

HŘBITOVY